

Παγκόσμιος Οικονομία

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΣΜΟΣ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Τελευταίως ἐξεδόθη μία μελέτη τοῦ κ. Hermann Bente ὑπὸ τὸν τίτλον «Landwirtschaft und Bauerntum»¹ ὡς εἰσαγωγή εἰς τὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν τῆς Γερμανίας. Τὸ βιβλίον τοῦτο παρουσιάζει πολὺ περισσότερον ἐνδιαφέρον ἀπὸ ὅτι δηλοῖ ὁ τίτλος του.

Ἡ νέα κατάστασις ἡ δημιουργηθεῖσα εἰς τὴν Γερμανίαν εἶναι γνωστὴ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τὰ διάφορα οἰκονομικὰ μέτρα τὰ λαμβανόμενα ὑπὸ τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ συνοχὴ ὅμως τῶν λαμβανομένων μέτρων πρὸς τὴν ἐν γένει ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας καὶ ἡ περαιτέρω προσαρμογὴ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας πρὸς τὴν νέαν ἰδεολογικὴν κατεύθυνσιν, δὲν ἔτυχον παρ' ἡμῖν ἀκόμη τῆς δεούσης προσοχῆς. Ἐν τῇ ὑπὸ κρίσιν μελέτῃ τοῦ κ. Bente παρουσιάζεται ἓνα μέρος τῆς ἰδεολογικῆς προσπάθειας τῆς νέας καταστάσεως πρὸς προσαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ εἰς τὴν Ἀγροτικὴν πολιτικὴν τῆς Γερμανίας, ἐν συγκρίσει καὶ ὡς συνέπεια τῆς μέχρι σήμερον ἐξασκηθείσης ἀγροτικῆς πολιτικῆς παρὰ τῆς Φιλελευθέρης Οἰκονομικῆς Σχολῆς. Τὰς τάσεις αὐτὰς τῆς νέας ἀγροτικῆς πολιτικῆς ἐν Γερμανίᾳ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ περιγράψωμεν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τὸ παρὸν σημείωμά μας.

Ἡ κυριαρχοῦσα σήμερον ἐν Γερμανίᾳ ἀντίληψις εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς ὁλότητος τοῦ ἔθνους διὰ τῆς θυσίας τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος, ὅταν τοῦτο ἀντιθαίνῃ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον. Ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀπορρέουν ἅπαντα τὰ λαμβανόμενα μέτρα.

Ἡ Γεωργία θεωρεῖται ὡς ἡ ἀνθρωπίνη ἀπασχόλησις ἡ συνδυάζουσα τὰς δύο πρωταρχικὰς δυνάμεις μιᾶς χώρας, τὴν γῆν καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τίθεται ὡς ἐκ τούτου εἰς τὸ κέντρον καθ' ἑκαστὴν οἰκονομικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὡς βᾶσις τῶν κυριωτέρων Ἐθνικῶν καὶ Ἐκπολιτιστικῶν τάσεων ἐνὸς ὕγιους Λαοῦ. Οὕτω ἡ γεωργικὴ ἀπασχόλησις τίθεται εἰς τὸ κέντρον καθ' ἑκαστὴν ἐνεργείας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ὡς ἡ πηγὴ τῶν προϊόντων τῆς διαθρέψεως τοῦ Λαοῦ καὶ ὡς ἡ βᾶσις τῆς ὕγιους Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τῆς χώρας, διότι προσφέρει προϊόντα χρήσιμα εἰς τὴν διατροφήν τοῦ Λαοῦ καὶ πρώτας ὕλας βασικὰς διὰ τὴν Βιομηχανίαν καὶ τὸ Ἐμπόριον, ἐξασφαλίζει δὲ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς χώρας ἀπὸ τὰς ἐπιρροὰς τῶν ξένων ἀγορῶν. Ἡ ἀνεξαρτησία αὕτη ὁδηγεῖ εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας, οὕτως ὥστε αὕτη νὰ δύναται ἐν δεδομένῃ στιγμῇ νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὰς ἐξωθεν πολιτικὰς καὶ οἰκονομικὰς πιέσεις. Οὕτω διὰ μίαν πολιτικὴν κατεύθυνσιν ὅπως ἡ ἀκολουθουμένη σήμερον παρὰ τῆς Γερ-

¹ Berlin 1937, Junker u. Dünhaupt Verlag.

μανίας, ὁ ἀγρότης εἶναι ἡ βᾶσις τῆς Ἐθνικῆς ἀνεξαρτήτου ιδέας, ὥστε πᾶσα θυσία τῆς ὁλότητος ὑπὲρ αὐτοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπολογισθῇ. “Ὅπως δὲ οἱ ἀγρόται τῶν ἄλλων χωρῶν (Τσέχοι, Πολωνοὶ) κατῴρθωσαν νὰ κρατήσουν ὑψηλὰ τὸ Ἐθνικόν των φρόνημα ὥστε νὰ δημιουργήσουν μετὰ τὸν πόλεμον τὰ νέα Κράτη, οὕτω καὶ οἱ Γερμανοὶ ἀγρόται πρέπει νὰ ἀποτελέσουν τὸν πυρῆνα τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς ιδέας εἰς τὸ διηνεκές διότι, λέγει ὁ Χίτλερ, τὸ τρίτον Ράιχ ἢ θὰ εἶναι ἓνα Ράιχ χωρικῶν ἢ θὰ καταστραφῇ.

“Ὅπως κατὰ τὸ παρελθὸν αἱ διάφοροι οἰκονομικαὶ καὶ κοσμοπολιτικαὶ θεωρίαι εἶχον μίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ Ἀγροτισμοῦ, οὕτω καὶ σήμερον ἡ ἐπίτευξις τοῦ ἀνωτέρου σκοποῦ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ πρέπει νὰ προέλθῃ ἀπὸ τὰ λαμβανόμενα μέτρα.

Κατὰ τὴν παλαιότεραν ἐποχὴν ἐν Γερμανίᾳ ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὸ Μερκαντικὸν σύστημα, ὅπου ὁ ἐκπρόσωπος τῆς κρατικῆς βίας εἶναι ὁ Πρίγκηψ, ὅστις εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐξέλιξιν τῆς χώρας ἐμφανίζεται κατ’ ἀρχὰς μὲν ὡς ἐπιχειρηματίας, ὅπως καὶ ὁ κεφαλαιουχὸς εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς δι’ ἀγροτῶν, ἀνεξαρτήτων Φυλῆς καὶ Ἐθνότητος, κατόπιν δὲ ὡς κυρίαρχος ἐκπρόσωπος τοῦ Κράτους στηριζόμενος περισσότερον εἰς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Λαοῦ, διότι ὁ Πρίγκηψ ζητεῖ πληθυσμὸν καὶ οὐχὶ Λαόν. Σήμερον ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς διὰ τῶν μέτρων του θέλει νὰ ριζώσῃ Λαὸν φυλετικῶς ἄξιον νὰ συντηρήσῃ τὴν Γερμανικὴν Ἐθνότητα καὶ νὰ στηριχθῇ ἐπ’ αὐτοῦ. Ἡ διαφορὰ συνεπῶς ἀπὸ τὸ παλαιὸν ἀνελεύθερον σύστημα εἶναι ὅτι ἐκεῖνο κάμνει ἐπιχείρησιν προσκαλὸν Σλαύους καὶ ἄλλους Λαοὺς διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἐνῶ ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς προσπαθεῖ νὰ ἀποκαθάρῃ διὰ τῶν μέτρων του τὸν ἀγροτικὸν κόσμον καὶ νὰ δημιουργήσῃ Φυλὴν καὶ Ἐθνότητα ἐνιαίαν ἐπὶ τῆς ὁποίας νὰ στηριχθῇ.

Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς πλὴν τῶν ἀνωτέρω τέμνει καὶ ἐντελῶς ἄλλην ὁδὸν ἀπὸ τὴν χαραχθεῖσαν παρὰ τῆς Φιλελευθέρας Οἰκονομικῆς θεωρίας. Ὁ Φιλελευθερισμὸς ἔχει ὡς δόγμα τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἀγρότου ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τὴν δημιουργίαν ἐλευθέρου ἀγρότου ἐπὶ ἰδίου κλήρου. Ἐχει ὡς ἀρχὴν τὴν ἀτομικὴν οἰκονομικὴν θεωρίαν. Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία ὅμως εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τοὺς οἰκονομικοὺς ὁδηγεῖ κατ’ ἀρχὰς εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῶν ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ κατόπιν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῶν ὁμάδων συμφερόντων, αἵτινες ἐκδηλοῦνται εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν κομμάτων. Οὕτω τὰ διάφορα κόμματα ἐκπροσωποῦν συμφέροντα ὁμάδων καὶ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς κυριαρχούσης τάξεως. Ἐπομένως ὁ ἐλεύθερος χωρικὸς εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν δυνατοτέρων τάξεων καὶ ἐξελίσσεται ὑπὸ τὰ μέτρα τὰ λαμβανόμενα παρὰ τῶν κυριαρχουσῶν ὁμάδων.

Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμός τέμνει ἐν προκειμένῳ νέαν ἐντελῶς ὁδὸν διὰ μέτρων, τὰ ὅποια χρήζουν ἰδιαιτέρας ἐξετάσεως, διότι ἀνατρέπουν σχεδὸν τὴν μέχρι σήμερον ἐπικρατοῦσαν εἰς τὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν τῶν διαφόρων χωρῶν ἀντίληψιν καὶ δημιουργοῦν μίαν ἐντελῶς νέαν κατεύθυνσιν.

Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμός, δεχόμενος ὡς πρωταρχικὸν ὄρον ὅτι, ἡ μόνη φροντίς, ὁ μόνος σκοπὸς καὶ τὸ μόνον περιεχόμενον τῆς διακυβερνήσεως μιᾶς χώρας εἶναι ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ Λαοῦ ὡς συνόλου, δέχεται ὡς μόνον σκοπὸν τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τὴν ἐπίτευξιν τῆς κατὰ τὸ δυνατόν εὐρυτέρας ἐγκαταστάσεως τοῦ ἀγροτισμοῦ, τὴν κατὰ τὸ δυνατόν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν καὶ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλυτέραν ρύθμισιν τῆς ἀγορᾶς, ὥστε νὰ ἐκλείψῃ ἡ παρατηρουμένη σήμερον μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς αὐτῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διαφορά. Οἱ σκοποὶ οὗτοι τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως οἱ αὐτοὶ μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Φιλελευθερισμοῦ, ἀλλὰ ἡ οὐσιώδης διαφορὰ ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ εὐρυτέρα ἐγκατάστασις τοῦ ἀγροτισμοῦ θέλει γίνεαι καὶ ἐπὶ ἐδαφῶν ἀγόνων κατὰ τὸ πλεῖστον μέχρι σήμερον, ἕνεκα τῆς μικρᾶς ἀποδοτικότητος τούτων καὶ ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ἐπιζητεῖται δὲ ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον διαρρύθμισις τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἀγορᾷ ὥστε καὶ ἡ πλέον πτωχὴ παραγωγή τοῦ ἐδάφους νὰ εὕρισκῃ ἱκανοποιητικὴν τιμὴν διὰ τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς ὀλότητος τῆς παραγωγῆς. Οὕτω ἐπιζητεῖται ἡ δημιουργία μιᾶς Ἐθνικῆς Γεωργικῆς παραγωγῆς συνεργαζομένης μὲ τὰς ἄλλας οἰκονομικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου καὶ δημιουργεῖται μία οὐσιαστικὴ ἀγροτικὴ πολιτικὴ ἥτις ἐκφεύγει ἀπὸ τὸν ἀπλοῦν τύπον, διὰ τῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν τιμῶν εἰς τὴν ἀγοράν. Πολὺ εὐκολωτέρα θὰ ἦτο βεβαίως ἡ ἀγροτικὴ πολιτικὴ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ ἐὰν ἠκολούθει τὴν δι' ὠρισμένων μέτρων αὔξησιν ἀπλῶς τῆς παραγωγῆς ἐντὸς τῶν οἰκονομικῶν δυνατοτήτων τῆς παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ ἐλευθέρου σχηματισμοῦ τῆς ἀγοραίας τιμῆς. Ἀλλὰ ὁ σκοπὸς τοῦ δὲν εἶναι ἡ δυνατὴ αὔξησις τῆς παραγωγῆς, ἀλλὰ ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας διὰ τῆς παροχῆς τῶν μέσων εἰς τοὺς ἀδυνάτους οἰκονομικοὺς κλάδους διὰ τὴν παραγωγὴν ἀναγκαίων διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Λαοῦ προϊόντων. Ἐπειδὴ δὲ ἔθεσε τὴν αὐτάρκειαν ὡς σκοπὸν προσπαθεῖ διὰ τῶν διαφόρων μέτρων ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅπως καὶ τὰ μὴ γόνιμα ἐδάφη καλλιεργηθοῦν καὶ οἱ μὴ ἀποδοτικοὶ βιομηχανικοὶ κλάδοι ζωτικῶν προϊόντων παράγουν διὰ τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς καθόλου Οἰκονομίας.

Ἡ ἐπίτευξις ἐνὸς τοιούτου σκοποῦ προϋποθέτει κρατικὴν ὀργάνωσιν ἐντελῶς ἀλλοίαν ἀπὸ τὴν παλαιάν καὶ τὴν νεωτέραν κοινοβουλευτικὴν, ἥτις, ἔχουσα ὡς δόγμα τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ, ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ρυθμίσεως τῆς παραγωγῆς ἀφ' ἑαυτῆς. Ἡ νέα ὀργάνωσις τῆς Γεωργίας ἐν Γερμανίᾳ ἔχει ὡς ἀφετηρίαν τὴν γενικωτέραν ἐπικρατοῦσαν ἀντίληψιν ἐν τῇ κρατικῇ ὀργανώσει. Τὸ Κράτος εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἀρχηγοῦ πέριξ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ εὐρίσκεται τὸ Ἔθνος.

Ἐν τῇ ὁργανώσει ἐκάστου κλάδου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας ἐξετάζεται ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις καὶ δίδεται, ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν πάντοτε, ἡ ἀρμόζουσα κατεύθυνσις.

Ἡ ὁργάνωσις τῆς Γεωργίας ἀπέβλεπεν εἰς δύο σκοπούς. Εἰς τὴν μεγαλυτέραν κατὰ τὸ δυνατόν παραγωγικότητα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διαφόρων τεχνικῶν μέσων καὶ εἰς τὴν διὰ παρεμβάσεως τοῦ Κράτους προσαρμογὴν τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς πρὸς τὴν γενικὴν Οἰκονομίαν τῆς χώρας.

Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ πρώτου σκοποῦ ἐδόθη εἰς τὸν ἀγροτικὸν κόσμον μία αὐτοδιοίκησις καθαρῶς ταξικὴ, ἣτις λειτουργεῖ παραλλήλως πρὸς τὴν Κρατικὴν ὑπηρεσίαν. Συμφώνως μὲ τὸ δόγμα τοῦ ἀρχηγοῦ ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς ἡ ὁργάνωσις αὕτη τὸν Ἀρχηγὸν - Ἀγρότην, ὅστις διορίζεται παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους καὶ ἀκολουθοῦν τὸ Ἀγροτικὸν Συμβούλιον τῆς Γερμανίας καὶ ἡ Συνέλευσις τῶν Ἀγροτῶν τῆς Γερμανίας. Παραλλήλως δὲ ἴστανται αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ Κράτους καὶ τὰ διάφορα τοπικὰ Συμβούλια τῶν Ἀγροτῶν διὰ τὰ παρουσιαζόμενα ζητήματα παραγωγῆς. Διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ δευτέρου σκοποῦ, τῆς προσαρμογῆς δηλαδή τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς πρὸς τὴν γενικὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας, ὑπάρχουν ἄλλαι ὑπηρεσίαι οἰκονομικῶν ἀναγκῶν μὲ τὰς ὁποίας, ἐν ὀλίγοις πάντοτε, θὰ ἀσχοληθῶμεν κατωτέρω.

Ἡ ὁργάνωσις αὕτη τῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ ἀγροτισμοῦ εἶναι ἀπόρροια τῶν γενικῶν ἰδεῶν τοῦ Ἑθνικοσοσιαλισμοῦ περὶ ὁργανώσεως τοῦ Κράτους. Διότι κατ' αὐτὸν ἀπαιτεῖται θέλησις διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἑνὸς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, γνῶσις τῆς ἀκολουθητέας ὁδοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων καὶ δύνάμεις πολιτικὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων. Μόνον ἡ σύνθεσις τῆς θελήσεως, τῆς γνώσεως καὶ τῆς δυνάμεως δύναται νὰ δώσῃ τὸν ἀρχηγόν. Καὶ τὴν μὲν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν ὁ ἀρχηγὸς ἔχει διὰ τῶν λαϊκῶν ὁργανώσεων, τὴν γνῶσιν ὅμως τῶν προβλημάτων πρέπει νὰ ἀρυσθῇ ἀπὸ τὰς ἐνδιαφερομένους τάξεις, ἵνα δυνηθῇ καὶ ἐπιβάλῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖ τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος. Διότι αἱ συγκρουόμεναι ἀπόψεις τῶν διαφόρων τάξεων ἔχουν πάντοτε ἐν ἑαυταῖς τὴν λύσιν τὴν ἐξυπηρετοῦσαν τὴν ὁλότητα μὲ ἀμοιβαίας θυσίας. Δὲν δύναται νὰ ἐξυπηρετηθῇ ἡ ὁλότης καὶ συνεπῶς τὸ Ἔθνος ὅταν ὑπάρχει ἐγωϊστικὴ ἀντίθεσις μεταξὺ ἀτόμων καὶ τάξεων, ἀλλὰ ὅταν πλήρης βασιλεύει μεταξὺ αὐτῶν ὁμόνοια καὶ αὐτοθυσία. ἣτις ἐπιβάλλεται πολλάκις καὶ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀρχηγοῦ.

Αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι ἀπόψεις τοῦ Ἑθνικοσοσιαλισμοῦ ἔχουν ἐκδηλωθῇ ἐμφανέστερον εἰς τὴν ὁργάνωσιν τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς.

Ἡ εἰδικὴ κατάστασις τοῦ ἀγρότου ἐπὶ τοῦ κτήματος, ἡ ἐνιαία αὐτοῦ ζωὴ καὶ δρᾶσις μετὰ τῶν ἄλλων μελῶν τῆς ἀγροτικῆς ἐνεργείας καὶ ὁ σύνδεσμος αὐτοῦ πρὸς τὴν γῆν, δημιουργοῦν μίαν ὁμάδα ἀνθρώπων ὅπως ἡ ἀγροτικὴ οἰκογένεια ἣτις μόνον ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν καθοδήγησιν τοῦ ἀρχηγοῦ δύναται νὰ ἀποδώσῃ. Διὰ τοῦτο ὁ

τελευταῖος νόμος ὀρίζει ὡς ἀγρότην μόνον ἐκεῖνον ὅστις ζῇ καὶ ἐργάζεται ἐπὶ τοῦ κλήρου μαζὺ μὲ τοὺς ἐργαζομένους ἐπ' αὐτοῦ καὶ διευθύνει τὴν ὅλην ἐργασίαν. Δὲν δέχεται ὁ νόμος οὔτε τὸν μεγαλογαιοκτήμονα ὡς ἀγρότην ἀλλ' οὔτε καὶ τὸν μικρογεωργὸν ὅστις ἐργάζεται καὶ ἐκτὸς τοῦ κλήρου ὡς ἐργάτης ἄλλων ἀγροκτημάτων.

Ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ δημιουργήσῃ τάξιν ἀγροτῶν πραγματικὴν συνδεδεμένην μὲ τὴν γῆν καὶ ἐργαζομένην αὐτὴν μὲ τὰς ἰδίας αὐτῆς δυνάμεις, χρησιμοποιοῦσαν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγοτέρας ξένας ἐργατικὰς χεῖρας.

Τὴν τάξιν ταύτην θέτει ὡς βάσιν τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας τῆς χώρας καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἀνδρωσίῃ της διὰ θυσίων τῶν ἄλλων τάξεων.

Ἡ ἀγροτικὴ τάξις κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθόν, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Φιλελευθέρου οἰκονομικοῦ συστήματος ἠπειλείτο ἀπὸ τὸν συναγωνισμόν ὅστις ἐγένετο σκληρότερος μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν ἔνεκα καὶ τῶν βιωτικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν. Ἰνα ἀντεπεξέλθῃ αὕτη εἰς τὰς ἐκ τούτου ζημίας ἐσχημάτισε τοὺς Συνεταιρισμούς, οἵτινες κατὰ τὸν τελευταῖον μάλιστα καιρὸν ἔλαβον τεραστίας διαστάσεις. Τοὺς συνεταιρισμούς ἡ νέα κατάστασις παρ' ὅλον ὅτι τοὺς εὕρισκε ὡς προϊόν τῆς Φιλελευθέρας οἰκονομικῆς πολιτικῆς δὲν ἐπεδίωξε νὰ τοὺς καταργήσῃ, ἀλλὰ προσεπάθησε νὰ τοὺς προσαρμόσῃ εἰς τὰς νέας τῆς κατευθύνσεις.

Ἡ καθαρῶς ἰδιωτικὴ τῶν συνεταιρισμῶν μεταξὺ τῶν μελῶν των δρᾶσις γίνεται προσπάθεια διὰ τῆς νέας ὁργανώσεως νὰ ἐξυψωθῇ εἰς γενικωτέραν δρᾶσιν ὑπὲρ τῆς ὁλότητος τοῦ Λαοῦ. Ἡ ὁργάνωσις τῶν οἰκονομικῶν συνδέσμων καὶ οἰκονομικῶν ἐνώσεων τῶν συνεταιρισμῶν συγκεντρώνει ὅλας τὰς ὁμοιογενεῖς ὁργανώσεις τῶν παραγωγῶν καὶ προσπαθεῖ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς παραγωγῆς των νὰ ἐξυπηρετήσῃ καὶ τὸ συμφέρον τῶν μελῶν πάντοτε ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος καὶ Ἑθνικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ καὶ νὰ φροντίσῃ γενικώτερον διὰ τὴν παραγωγὴν τῆς χώρας καὶ τὴν τοποθέτησιν τῶν προϊόντων καθὼς καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν τιμῶν εἰς τὴν ἀγορὰν συμφώνως μὲ τὴν γενικωτέραν κατεύθυνσιν τὴν δεδομένην παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπηρεσιῶν. Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν ὅς ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν μας τὴν συγκέντρωσιν τοῦ σίτου παρ' ἡμῖν καὶ τὴν τοποθέτησιν τούτου εἰς τὴν κατανάλωσιν συμφώνως μὲ τὰς καθοριζομένας παρ' ἁρμοδίων τιμὰς τοῦ ἄρτου.

Αὕτη εἶναι ἡ ὁργάνωσις τῶν συνεταιρισμῶν. Παραλλήλως ὁμως πρὸς ταύτην ὑπάρχουν καὶ αἱ καθαρῶς ἐπαγγελματικαὶ αὐτοδιοικούμεναι ὁργανώσεις, ὅπως ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν ἀγροτῶν καὶ ἡ Βουλὴ τῶν ἀγροτῶν καθὼς καὶ τὰ διάφορα ἐπαρχιακὰ συμβούλια ἀγροτῶν, ἅτινα ἀσχολοῦνται μὲ τὴν τεχνικὴν ὁργάνωσιν καὶ καθοδήγησιν τῆς παραγωγῆς καὶ τὰ καθαρῶς ἐπαγγελματικὰ αὐτῶν ζητήματα.

Πρὸς καθοδήγησιν τῶν αὐτοδιοικουμένων ὁργανισμῶν ὑπάρχει ὑπηρεσία ἥτις, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ Ἀγρότου τοῦ

οριζομένου παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κράτους καὶ τῶν διαφόρων ἀποφάσεων τῶν συμβουλίων, φροντίζει διὰ τοὺς τρεῖς συντελεστάς τῆς παραγωγῆς, τὸν «ἄ ν θ ρ ω π ο ν», τὸν «κ λ ῆ ρ ο ν» καὶ τὴν «ἄ γ ο ρ ἄ ν».

Ὁ ἀγρότης, ἡ ἐργασία του καὶ ὁ κλῆρος του εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς ἱστορίας ἠπῆρξαν ἀντικείμενον μεγάλων μεταβολῶν. Κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν περίοδον τοῦ Φιλελευθερισμοῦ, ἀντικείμενον ἐφαρμογῆς ὄλων τῶν ἐλευθέρων ἀποψέων τῆς ἐποχῆς. Ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ ἀγρότου καὶ τῆς γῆς του ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσιν ὑπῆρξεν ἡ κυρία μέριμνα τῶν νομοθετικῶν μέτρων ἀπάντων σχεδὸν τῶν κυβερνήσεων τῆς Εὐρώπης. Ἡ ἐλευθερία ἐδόθη καὶ ὁ ἀγρότης ἐγένετο κύριος τοῦ κλήρου του. Ἀλλὰ ὁ κλῆρος εὕρισκετο ἐπιβαρυμένος μὲ τὸ χρέος τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ πολλάκις ἐπανῆλθεν ἔνεκα τούτου εἰς τὸν παλαιὸν ἰδιοκτήτην, ὁ δὲ ἐλεύθερος ἀγρότης κατέστη ἐργάτης τοῦ ἀγροῦ του ἢ καὶ τῆς ἐν ἀναπτύξει εὕρισκομένης τότε Βιομηχανίας τῆς πόλεως. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἔσωσαν τὸν κλῆρον ὑπέστησαν τὴν ἐκ τῶν ἀντιλήψεων τῆς ἰσότητος ἐπιβληθεῖσαν διανομὴν τοῦ κλήρου μεταξὺ τῶν κληρονόμων των. Ἡ διανομὴ δὲ ἐνὸς βιωσίμου κλήρου εἰς μικρότερους μὴ βιωσίμους τοιοῦτους ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς γῆς παρὰ τοῦ ἀγρότου εἰς τὰ ἀδύνατα μέλη τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν φυγὴν τούτου πρὸς τὴν πόλιν διὰ τὴν διατροφὴν τῆς οἰκογενείας του. Οὕτω ἐκλείπει ἡ ἐντατικὴ καλλιέργεια τῆς γῆς. Ἡ τοιαύτη ἐξέλιξις, ἣτις παρ' ἡμῖν ἔχει τὴν πλέον κλασσικὴν μορφήν, εἰς τὴν Γερμανίαν ἐγένετο προσπάθεια κατὰ καιροὺς νὰ σταματήσῃ διὰ τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δικαίου τοῦ ἐνὸς κληρονόμου ἐπὶ τῶν κλήρων. Πλὴν ὅμως ἄνευ μεγάλης ἐπιτυχίας διὰ τοὺς μικροὺς κλήρους.

Ἦδη ὁ τελευταῖος νόμος ὀρίζει τὴν διαδοχὴν τοῦ ἐνὸς κληρονόμου ἐπὶ τῶν βιωσίμων γεωργικῶν κλήρων. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι ὑψίστης σημασίας, διότι τέμνει νέαν ὁδὸν εἰς τὴν ἀγροτικὴν πολιτικὴν, ἔχει δὲ ὡς ἑξῆς ἐν γενικαῖς γραμμαῖς :

«Γεωργικὸς ἢ δασικὸς κλῆρος βιώσιμος, μὴ ὑπερβαίνων τὰ 1250 στρέμματα καὶ εὕρισκόμενος εἰς τὴν κατοχὴν ἱκανοῦ καλλιεργητοῦ, κηρύσσεται ἐνιαῖον σύνολον περιερχόμενος καὶ μετὰ θάνατον τοῦ καλλιεργητοῦ εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἱκανωτέρων πρὸς καλλιέργειαν κληρονόμων.

Οἱ ὑπόλοιποι κληρονόμοι λαμβάνουν μερίδιον ἐκ τῆς ἄλλης περιουσίας τοῦ ἀγρότου καὶ δύνανται νὰ εἰσέλθουν εἰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν κλῆρον. Εἰς δυστυχήσαντα κληρονόμον δύναται νὰ δοθῇ στέγη εἰς τὸν κλῆρον ἄλλ' οὐδὲν χρέος αὐτοῦ ἀναγνωρίζεται. Ὁ κλῆρος δὲν δύναται νὰ ἐκποιηθῇ οὔτε νὰ ἐπιβαρυνθῇ δι' ὑποθήκης παρὰ τοῦ ἀγρότου».

Διὰ τοῦ νόμου τούτου, κατὰ τὴν στατιστικὴν, ἐκηρύχθησαν ἐνιαῖοι κλῆροι 845.000 ἐκτάσεως 172 ἑκατομμυρίων στρεμμάτων περὶπου, δηλ. τὰ 42 % τῆς ὅλης καλλιεργουμένης ἐκτάσεως.

Καταβάλλεται ὁμως προσπάθεια ὅπως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν μικροτέρων κλήρων καὶ τοῦ ἀποικισμού μεγάλων ἀγροκτημάτων αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς οὗτος τῶν ἐνιαίων κλήρων. Ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄνω προγράμματος προκύπτει τὸ ἐποικιστικὸν πρόγραμμα τῆς Γερμανίας, διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ ὁποίου καταβάλλεται οὐχὶ μόνον προσπάθεια τακτοποιήσεως τῶν κληρούχων ἐπὶ ὑπαρχουσῶν γαιῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποστράγγις νέων ἐκτάσεων. Ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς τοιαύτης πολιτικῆς εἶναι ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐγκατάστασις μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ κληρούχων ἐπὶ ἐνιαίων κλήρων καὶ ἡ ἀνύψωσις τῆς παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους εἰς τὸ μεγαλύτερον δυνατόν σημεῖον. Ἡ διαφορὰ τῆς παραγωγικότητος τοῦ ἐδάφους καὶ συνεπῶς ἡ διαφορὰ εἰσοδήματος καὶ καταβαλλομένης ἐργασίας μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν καλύπτεται διὰ τῶν μέτρων συγκεντρώσεως καὶ ἐπιβολῆς ἐνιαίων τιμῶν.

Ἀλλὰ ὁ ἐνιαῖος κλήρος καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ὑποθηκείσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀνάγκην κεφαλαίων διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς γῆς δημιουργεῖ νέον πρόβλημα, τὸ πρόβλημα τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγροτικῆς πίστεως. Διὰ τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τῆς ἀγροτικῆς πίστεως ἐγένετο κατ' ἀρχὰς ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἀγροτῶν ἀπὸ τὰ συσσωρευθέντα κατὰ τὰς μεταπολεμικὰς περιόδους χρέη ἐπὶ τῶν κλήρων. Διὰ νόμου ἐμειώθησαν τὰ χρέη ἀναλόγως μὲ τὴν δυναμικότητα τοῦ κλήρου πρὸς καταβολὴν τοκοχρεωλυσίων. Ὑπελογίσθη ἡ ἀπόδοσις τοῦ κλήρου καὶ ἡ καθαρὰ αὐτοῦ πρόσοδος καὶ ἐκ τῆς καθαρᾶς ταύτης προσόδου καθωρίσθη τὸ ποσοστὸν τοῦ καταβλητέου τοκοχρεωλυσίου, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὑπελογίσθη ἡ δυνατότης χρεώσεως τοῦ κλήρου. Διὰ τοῦ συστήματος δὲ τῶν ἡγγυημένων ἐξοφλητικῶν γραμματίων τῆς Rentenbank ἐδόθη εἰς τὸν ἀγρότην ἡ δυνατότης νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ χρέους του.

Βάσει τῶν ἰδίων ὁμως ὡς ἄνω ὑπολογισμῶν ἐπῆλθε καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ δανεισμοῦ εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ὅρια, διότι αἱ διάφοροι ὀργανώσεις δὲν παρέχουν δάνεια παρὰ μόνον ὅταν ἡ παραγωγικότης τοῦ κλήρου καλύπτῃ τὴν τοκοχρεωλυτικὴν δόσιν διὰ τὰ μακροπρόθεσμα, ἐξασφαλίζει δὲ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν χρημάτων διὰ τὰ δάνεια καλλιέργειας.

Ἐπειδὴ δὲ παρατηρήθη ὅτι ἐπὶ κακῶν ἐσοδειῶν ὑπάρχει δυσκολία πληρωμῆς καὶ τῶν ὑπολογισθέντων ἐπακριβῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παραγωγικότητος, καταβάλλεται προσπάθεια καθορισμοῦ μικροτέρου τόκου ἢ καὶ παντελοῦς καταργήσεως τοῦ τόκου εἰς περιπτώσεις καταστροφῶν καὶ θεομηνιῶν καὶ ὑπολογισμοῦ μεγαλυτέρου τόκου ἐπὶ καλῶν ἐσοδειῶν. Τὸ τοιοῦτον, εὕρισκόμενον ὑπὸ μελέτην ἐν Γερμανίᾳ, κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἐφηρμόσθη παρ' ἡμῖν ἐν Μιτυλήνῃ ἐπὶ τῶν κληρούχων τῶν ἀνταλλαξιμῶν κτημάτων. Ἐκεῖ καταβάλλεται ἐκάστοτε τὸ τοκοχρεωλυσίον τῶν κλήρων εἰς ἔλαιον, ὑπολογιζομένης τῆς τιμῆς τοῦ ἐλαίου ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε τιμῆς τῆς ἀγορᾶς. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τοῦτο : Ἐνῶ παρ' ἡμῖν ἡ αὐξομείωσις γίνεται ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ ἐλαίου ἐκάστης παραγωγῆς, ἐν Γερμανίᾳ καταβάλλεται προσπά-

θεια ὅπως ἡ αὐξομείωσις τοῦ τοκοχρεωλυσίου γίνῃ βάσει τῆς ἐσοδείας.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω μέτρων διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ ἀγρότου ὑπάρχει ἐν Γερμανίᾳ ἡ ὀργάνωσις τῶν ἀγροτικῶν ἀσφαλειῶν, ἥτις προφυλάσσει τὸν ἀγρότην κατὰ τὰς δυσκόλους στιγμὰς τοῦ γεωργικοῦ του βίου. Διότι εἰς τὰ ἄλλα ἐπαγγέλματα ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι τόσον μέγας ὅσον εἰς τὴν γεωργίαν, ἥτις ἐξαρτᾶται πάντοτε σχεδὸν καὶ ἀπὸ τὰς καιρικὰς μεταβολάς.

Ἄλλ' ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς θεωρεῖ τὸ ἄτομον τοῦ ἀγρότου ὡς μέλος τῆς ὁλότητος, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔχει τοῦτο ὑποχρεώσεις καὶ συνεπῶς καὶ ἡ ὁλότης δέον νὰ ὑποστῇ θυσίας διὰ τὸν ἀγρότην.

Αἱ θυσίαι αὗται ἐκδηλοῦνται διαφοροτρόπως. Ἰδιαιτέρως ὁμως δέον νὰ τονισθῇ ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων.

Ἐνῶ εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν αἱ τιμαὶ τῶν προϊόντων ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐσχηματίζοντο αὐτομάτως ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῆς προσφορᾶς καὶ ζητήσεως, σήμερον διὰ τοῦ συστήματος τῆς Διευθύνσεως τῆς ἀγορᾶς ὑποτάσσονται αἱ τιμαὶ εἰς ὠρισμένον ἐκ τῶν προτέρων προδιαγεγραμμένον πρόγραμμα. Ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ προγράμματος τούτου εἰς τὰς ἀγορὰς ἐνὸς Κράτους μὲ διευθυνομένην οἰκονομίαν, ἐξαρτᾶται αὕτη αὕτη ἡ ὑπόστασις τοῦ κράτους τούτου. Διὰ τοῦτο πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς ἐπεμβάσεως ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς καθορισμὸν τῶν τιμῶν, χρειάζεται πολιτικὴ δύναμις καὶ θάρρος, ἀλλὰ καὶ θέλησις ἀπορρέουσα ἀπὸ μίαν τελείαν ὀργάνωσιν.

Τὰς ἀπόψεις ταύτας ὁ κ. Bente ἐκθέτει ἐν πλάτει εἰς τὸ ἔργον του μὲ μίαν ἱστορικὴν συνοχὴν καὶ μὲ στατιστικὰ στοιχεῖα ἄξια ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

Μία σύγκρισις τῶν νέων τάσεων τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς τῆς Γερμανίας πρὸς τὴν μέχρι σήμερον παρ' ἡμῖν ἀγροτικὴν πολιτικὴν δὲν δύναται νὰ γίνῃ, διότι ἡμεῖς δὲν κατωρθώσαμεν ἀκόμη νὰ ἐξέλθωμεν τῆς ἀτομιστικῆς δράσεως τοῦ ἀγρότου καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν πλήρη διευθυνομένην οἰκονομίαν, ὥστε νὰ ὑποστῇ ἡ Γεωργία μας καὶ ἡ Κτηνοτροφία τὴν ἐπίδρασιν τῆς τοιαύτης οἰκονομίας.

Πάντως τὸ ἔργον τοῦ κ. Bente δέον νὰ ἀποτελέσῃ διὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα ἀντικείμενον εὐρυτέρας συζητήσεως, διότι τέμνει νέας ὁδοὺς καὶ ἀναπτύσσει τὰς νέας οἰκονομικὰς θεωρίας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐμπνέεται ἡ Γερμανικὴ Οἰκονομικὴ Ἐπιστήμη.

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΜΙΧΑΛΗΣ